

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Strasbourg, den 18.1.2022
COM(2022) 16 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

om en europæisk strategi for universiteter

{SWD(2022) 6 final}

1 Universiteter — et karakteristisk kendetegn ved vores europæiske levevis

I dag har vores samfund mere end nogensinde brug for universiteternes bidrag¹. Europa står i en verden i hastig forandring over for store udfordringer — klimaændringer og tab af biodiversitet, den digitale omstilling og den aldrende befolkning — på et tidspunkt, hvor Europa er ramt af den største globale sundhedskrise i et århundrede og de økonomiske konsekvenser heraf. Europas position i verden og fremtidige generationers velfærd og velstand vil afhænge af vores reaktion. Sektoren for videregående uddannelse har en afgørende rolle at spille i Europas genopretning efter pandemien og i udformningen af bæredygtige og modstandsdygtige samfund og økonomier. **Fremragende og inkluderende universiteter** er en forudsætning og et grundlag for åbne, demokratiske, retfærdige og bæredygtige samfund samt vedvarende vækst, iværksætteri og beskæftigelse.

Europa kan bygge videre på en mangfoldig og blomstrende videregående uddannelsessektor, der er dybt forankret i europæisk kultur. Europa er hjemsted for næsten 5 000 videregående uddannelsesinstitutioner², 17,5 mio. studerende på videregående uddannelser, 1,35 mio. mennesker, der underviser på videregående uddannelser³, og 1,17 mio. forskere⁴. Hvad enten det drejer sig om forskningsuniversiteter, teknologiinstitutter, kunsthøjskoler eller højere erhvervsuddannelsesinstitutioner — de forskellige typer videregående uddannelsesinstitutioner er alle kendetegnende for vores **europæiske levevis**. *Denne mangfoldighed er en styrke*, da den giver valgmuligheder og mulighed for kreativitet og synergi gennem mobilitet og samarbejde. Europa kan nu fejre 35 år med livsforandrende oplevelser for mere end 10 millioner unge lærere gennem det ikoniske Erasmus+-program.

Universiteterne indtager en unik position ved skillevejen mellem uddannelse, forskning, innovation, samfundstjeneste og økonomi: De spiller en afgørende rolle i gennemførelsen af det europæiske uddannelsesområde og det europæiske forskningsrum (EFR) i synergi med det europæiske område for videregående uddannelse. Gennem stærke partnerskaber i EU og i hele verden og ved at bygge på uddannelsessystemernes og forskningsnetværkets akkumulerede aktiver er de vigtige aktører til at fremme den europæiske model i overensstemmelse med EU's interesser og værdier: retsstatsprincippet, menneskerettigheder og internationale normer og standarder.

Europa har brug for blomstrende universiteter for at bidrage til gennemførelsen af **Den Europæiske Unions politiske dagsorden**, da de går på tværs af mange forskellige centrale initiativer, der er taget for nylig med henblik på genopretning og modstandsdygtighed. **Den Europæiske Union og medlemsstaterne har en fælles interesse i at støtte sektoren for**

¹ Udtrykket "universitet" anvendes som en henvisning til den bredere sektor, der repræsenterer hele området for videregående uddannelse, og omfatter således alle typer videregående uddannelsesinstitutioner, herunder forskningsuniversiteter, højere læreanstalter, universiteter for anvendte videnskaber, højere erhvervsuddannelsesinstitutioner og højere kunstinstitutioner.

² Disse regnes som videregående uddannelsesinstitutioner, der har modtaget Erasmus+-chartret for videregående uddannelse (ECHE), hvilket er en forudsætning for, at videregående uddannelsesinstitutioner kan deltage i Erasmus+-programmet.

³ For EU, Eurostat, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tertiary_education_statistics.

⁴ For EU, Eurostat, <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tsc00003/default/table?lang=en>.

videregående uddannelse ved at forene deres kræfter omkring en fælles vision for sektoren for videregående uddannelse, der bygger på dens rige mangfoldighed.

I den forbindelse skal de tage hensyn til den **nye kontekst, som EU står over for**, og som påvirker sektoren for videregående uddannelse direkte. Hvis der ikke gribes ind på passende vis, kan dette hæmme universiteternes resultater. Universiteterne er gået i gang med at nytænke og forny sig selv. EU og medlemsstaterne bør støtte dem i disse bestræbelser.

Universiteterne kan bedre løse store samfundsmæssige udfordringer ved at engagere sig mere effektivt i tværnationalt samarbejde. 92 % af universiteterne pegede på fjernelsen af juridiske og administrative hindringer for internationale strategiske institutionelle partnerskaber som et centralt spørgsmål⁵. I en Eurobarometer-undersøgelse svarede 93 % af respondenterne, at det ville være nyttigt at skabe EU-grader gennem netværk af europæiske universiteter, der giver studerende mulighed for at studere i forskellige EU-lande, med et fleksibelt udvalg af kurser eller moduler⁶.

Finansieringen af universiteterne er ofte utilstrækkelig til at opfylde deres voksende samfundsmæssige opgave. En rapport fra observatoriet for offentlig finansiering⁷ har vist, at investeringerne i videregående uddannelse i mere end halvdelen af de undersøgte videregående uddannelsessystemer enten falder til trods for et stigende antal studerende eller ikke stiger i samme tempo. Covid-19-pandemien har ført til yderligere investeringsbehov (f.eks. i digitale værktøjer og infrastruktur) og tab af indtægter.

Da kvalifikationsbehovene udvikler sig hurtigt, må den videregående uddannelsessektor tilpasse sig. Den grønne og den digitale omstilling kræver fremtidssikret uddannelse, forskning og innovation i tæt samarbejde med de tilknyttede industrier og interessenter, og de betydelige forskelle i digitale færdigheder i hele EU skal overvindes. Studerende og personale i hele EU skal udstyres med grønne og digitale færdigheder i fremtiden, og universiteternes innovationspotentiale og teknologiske potentiale skal udnyttes for at tackle de dermed forbundne samfundsmæssige udfordringer. De europæiske mål er, at mindst 45 % af de 25-34-årige senest i 2030 skal have gennemført en videregående uddannelse⁸, og at mindst 60 % af de voksne inden 2030 skal deltage i læring (i løbet af de foregående 12 måneder)⁹. Det digitale årti¹⁰ opstiller ambitiøse mål og sigter mod, at 80 % af befolkningen som minimum skal have grundlæggende digitale færdigheder, og at der skal være ansat 20 millioner IKT-specialister i 2030.

Mangfoldighed, inklusion og ligestilling mellem kønnene i sektoren for videregående uddannelser er blevet vigtigere end nogensinde. Studerende, akademikere, administrativt personale og forskere fra dårligt stillede miljøer er stadig underrepræsenterede inden for de

⁵ Undersøgelse af EUA, [International strategic institutional partnerships and the European Universities Initiative](#), april (2020), s. 26.

⁶ Eurobarometer 2018: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2186>.

⁷ [EUA Public Funding Observatory Report 2019/20](#).

⁸ Rådets resolution fra 2021 om en strategiramme for det europæiske uddannelsessamarbejde og udviklingen frem mod et europæisk uddannelsesområde (2021-2030) (EUT C 66 af 26.2.2021, s. 1).

⁹ Som fastsat i handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder.

¹⁰ COM(2021) 118 final.

videregående uddannelser¹¹. Der er fortsat en vedvarende kønsskævhed på nogle områder inden for studier og forskning og i beslutningstagende stillinger på universiteter. Kønsbalancen falder klart med ancienniteten blandt ledere af videregående uddannelsesinstitutioner, hvor kvinder beklæder lidt under 24 % af disse stillinger i EU27¹².

Grundlæggende akademiske og demokratiske værdier er under pres. Universiteterne har udtrykt dyb bekymring over truslerne mod den akademiske frihed og universiteternes autonomi¹³. Antallet af akademikere og forskere, der er i risiko i de europæiske nabolande, er stigende. Udenlandsk indblanding i videregående uddannelsesinstitutioner er også en trussel.

Universiteterne skal forblive konkurrencedygtige på verdensplan. Europas relative vægt på globalt plan, når det drejer sig om forskningsintensive universiteter, er faldende. Der er uudnyttede muligheder for at samle medlemsstaternes indsats på den globale scene. Europa kan stadig gøre mere for at stimulere mobiliteten og tiltrække og fastholde talentfulde studerende, akademikere og forskere for at maksimere Europas globale indflydelse, når det gælder værdier, uddannelse, forskning, industri og samfundsmæssige virkninger.

Denne europæiske strategi for universiteter er en del af en pakke om videregående uddannelse sammen med et forslag til Rådets henstilling om brobygning med henblik på et effektivt europæisk samarbejde inden for de videregående uddannelser. De to initiativer har sammen til formål at frigøre det fulde potentiale i sektoren for videregående uddannelse som fortalere for færdigheder og viden og drivkraft for innovation og løsning af samfundsmæssige udfordringer. Strategien bygger på de resultater, der er opnået i mere end 20 år med Bolognaprocessen, og foreslår en vision for et europæisk samarbejde om videregående uddannelse, der på transformativ vis er til gavn for EU og andre lande. Kommissionens forslag til Rådets henstilling er et første skridt i retning af at fremme et vidtgående tværnationalt samarbejde, således at universiteterne kan trives og styrke følelsen af europæisk tilhørsforhold.

2 Målsætninger for den europæiske strategi for universiteter

Den europæiske strategi for universiteter har til formål at støtte og sætte universiteterne i stand til at tilpasse sig ændrede forhold, trives og bidrage til Europas modstandsdygtighed og genopretning. Det er en opfordring til medlemsstaterne og de videregående uddannelsesinstitutioner i hele Europa om at forene kræfterne. Den har til formål at bringe det tværnationale samarbejde op på et nyt niveau med hensyn til intensitet og omfang samt at udvikle en ægte europæisk dimension i sektoren for videregående uddannelse, der bygger på fælles værdier. Strategien anerkender topkvalitet og inklusion som et karakteristisk kendetegn ved de europæiske videregående uddannelser, som er eksemplarisk for vores europæiske levevis. Det betyder, at sektoren for videregående uddannelse i Europa adskiller sig fra andre dele af verden.

¹¹ Hauschildt, Gwosć, Schirmer, & Wartenbergh-Cras (2021). [Social and economic conditions of student life in Europe: Synopsis of Indicators.EUROSTUDENT VII 2018-2021](#).

¹² She Figures 2021, Women in Science database, DG Research and Innovation. <https://op.europa.eu/s/tfIN>

¹³ [Academic freedom and institutional autonomy: commitments must be followed by action](#), fælles erklæring fra ALLEA, EUA og Science Europe, april 2019.

Strategien bygger også på de første erfaringer fra initiativet Europauniversiteter¹⁴. Dette initiativ er et levende eksempel på et dybt institutionelt tværnationalt samarbejde baseret på fælles og delte langsigtede visioner for universiteterne. De 41 alliancer mellem Europauniversiteterne¹⁵ er katalysatorer for lanceringen af nye instrumenter og retlige rammer og kan inspirere det bredere samfund inden for videregående uddannelse i hele Europa.

Kommissionen foreslår, at der frem til midten af 2024 fokuseres på at nå de fire fælles hovedmål:

- **styrke den europæiske dimension inden for videregående uddannelse og forskning:**
Gennemføre en række flagskibsinitiativer, der for tværnationalt samarbejde vil betyde det samme, som Erasmus+ hidtil har betydet for studerendes mobilitet og Horisont Europa for fremragende forskning: det synlige udtryk for en klar europæisk tilgang. Med universiteternes voksende ansvar for et modstandsdygtigt Europa har de brug for passende finansiel støtte.
- **støtte universiteterne som fyrtårne for vores europæiske levevis:**
Videregående uddannelse og forskning i Europa understøtter vores europæiske levevis gennem deres tredobbelte fokus på 1) kvalitet og relevans for fremtidssikrede færdigheder, 2) mangfoldighed og inklusion og 3) demokratisk praksis, grundlæggende rettigheder og akademiske værdier og videnskabelig forskningsfrihed. Fleksible og attraktive akademiske karrierer, værdsættelse af undervisning, forskning, iværksætter, ledelse og lederskab skal fremmes.
- **styrke universiteterne som forandringsaktører i den dobbelte grønne og digitale omstilling:**
Støtte universiteternes fulde engagement i den grønne og den digitale omstilling. EU kan kun opfylde sine ambitioner om at udruste flere unge og personer under livslang uddannelse med digitale færdigheder og færdigheder med henblik på den grønne omstilling eller om at udvikle grønne løsninger gennem teknologisk og social innovation, hvis sektoren for videregående uddannelse bidrager til at nå disse mål.
- **styrke universiteterne som drivkræfter for EU's globale rolle og lederskab:**
Gennem et dybere internationalt samarbejde i og uden for Europa støtte universiteterne i at blive mere udadvendte og konkurrencedygtige på den globale scene og i at bidrage til at styrke de videregående uddannelsessystemer i partnerlandene i overensstemmelse med europæiske værdier. Dette vil igen bidrage til at øge Europas tiltrækningskraft, ikke kun som studiested, men også som en attraktiv global partner for samarbejde inden for uddannelse, forskning og innovation.

Hvis den europæiske strategi for universiteter skal lykkes, kræver det en tilpasning af de politiske prioriteter og investeringer på EU-plan og på nationalt, regionalt og institutionelt

¹⁴ [Initiativet Europauniversiteter | Uddannelse \(europa.eu\)](#).

¹⁵ [Faktablade om Europauniversiteter | Uddannelse \(europa.eu\)](#).

plan. Gennemførelsen af denne strategi vil kræve et tættere samarbejde med og mellem medlemsstaterne, universiteterne og andre interessenter. Sammen kan vi udnytte det stærke og unikke grundlag for Europas videregående uddannelsessektor og bringe dens opgaver — uddannelse, forskning og innovation til gavn for samfundet — tættere sammen.

3 En ny ramme for styrkelse af det europæiske samarbejde

3.1 Fire flagskibsinitiativer til fremme af den europæiske dimension inden for videregående uddannelse og forskning

I både meddelelsen om etablering af det europæiske uddannelsesområde inden 2025¹⁶ og meddelelsen om et nyt europæisk forskningsrum for forskning og innovation¹⁷ understreges det, at vi er nødt til at lette og **styrke det tværnationale samarbejde mellem universiteterne** for at styrke deres kapacitet til at udruste unge, personer under livslang uddannelse og forskere med de rette kompetencer og færdigheder. Det vil også integrere en kultur af topkvalitet inden for uddannelse og videnskab og værdiskabelse blandt videregående uddannelsesinstitutioner, hvilket vil forbedre tiltrækningskraften og den globale konkurrenceevne. Europa kan støtte disse bestræbelser gennem en gradvis tilgang med **fire flagskibsinitiativer**, der — samlet set — vil udnytte universiteternes styrke i hele Europa og yderligere styrke både deres inklusion og ekspertise i alle deres aktiviteter.

Erasmus+-**initiativet Europauniversiteter** vil i kombination med Horisont Europa, et digitalt Europa og andre EU-instrumenter og nationale instrumenter støtte ambitiøse tværnationale alliancer af videregående uddannelsesinstitutioner med henblik på at udvikle og dele et fælles langsigtet strukturelt, bæredygtigt og systemisk samarbejde om uddannelse, forskning og innovation og skabe europæiske tværuniversitære campusser, hvor studerende, personale og forskere fra alle dele af Europa kan nyde godt af problemfri mobilitet og skabe ny viden sammen på tværs af lande og fagområder.

En **retlig statut** for alliancer af videregående uddannelsesinstitutioner — for Europauniversiteter og andre typer alliancer — vil give dem mulighed for at udnytte deres styrker sammen, træffe fælles strategiske beslutninger, handle sammen med status som juridisk person og lette sammenlægning af ressourcer, aktiviteter og data. En sådan statut vil fremme et dybere, langsigtet og fleksibelt tværnationalt samarbejde, der gør det muligt at dele kapaciteter, udveksle personale og gennemføre fælles programmer med henblik på at tildele fælles grader på alliancens niveau, herunder en fælles europæisk grad.

En **fælles europæisk grad**, der skal gennemføres på nationalt plan, vil attestere læringsresultater, der er opnået som led i et tværnationalt samarbejde mellem flere institutioner, f.eks. inden for Europauniversiteternes alliancer og baseret på et fælles sæt kriterier. En europæisk grad bør være let at udstede, opbevare, dele, kontrollere og autentificere og anerkende i hele EU. Som et første skridt vil Kommissionen arbejde hen imod at udvikle europæiske kriterier for tildeling af et "European Degree"-mærke. Et sådant mærke vil blive udstedt som et

¹⁶ COM(2020) 625.

¹⁷ COM(2020) 628.

supplerende certifikat for studerendes kvalifikationer fra fælles programmer, der gennemføres inden for rammerne af tværnationalt samarbejde mellem flere videregående uddannelsesinstitutioner.

Den generelle anvendelse af **initiativet om det europæiske studiekort** for alle mobile studerende på tværs af universiteter i Europa vil lette deres adgang til tværnational mobilitet på alle niveauer. Det vil gøre forvaltningen af mobilitet lettere, mere effektiv og grønnere. Sikring af, at alle europæiske studerende kan identificeres entydigt på tværs af grænserne og på tværs af digitale værktøjer, vil lette udbredelsen af europæiske studiekort i hele Europa og muliggøre en fuldstændig digitalisering af forvaltningen af Erasmus+-studerendes mobilitet fra ansøgning til udstedelse af eksamensbeviser for studerende¹⁸.

Disse fire flagskibsinitiativer vil fungere i synergi og bidrage til **en ramme for det europæiske samarbejde inden for de videregående uddannelser**. De vil bidrage til at skabe en ægte europæisk identitet, bringe det tværnationale samarbejde op på et højere niveau og fremme en stærk følelse af europæisk tilhørsforhold.

Desuden er det en permanent udfordring at sikre, at læseplaner og kvalifikationer er fuldstændig gennemsigtige, og at der ikke opstår forskelle i den frie bevægelighed for studerende, akademikere og forskere, eftersom universiteterne har autonomi, og medlemsstaterne varetager den nationale lovgivning. Kvalitetssikring er grundlaget for gensidig tillid, der muliggør et indgående samarbejde og problemfri mobilitet. Derfor foreslås det at videreudvikle et **europæisk kvalitetssikrings- og anerkendelsessystem**, hvor kvaliteten af kvalifikationer er sikret, og kvalifikationer digitaliseres og anerkendes automatisk i hele Europa, hvorved det bureaukrati, der hindrer mobilitet, adgang til yderligere læring og uddannelse eller adgang til arbejdsmarkedet, fjernes. I synergi med den politiske dagsorden for EFR vil et **europæisk ekspertiseinitiativ** øge ekspertisen inden for videnskab og videnuddnyttelse af Europas universiteter og forbedre de europæiske universiteters globale konkurrenceevne på centrale områder såsom den grønne og den digitale omstilling.

Kommissionen vil i tæt samarbejde med interessenterne og medlemsstaterne:

— udvide til **60 Europauniversiteter med mere end 500 universiteter inden midten af 2024** med et vejledende budget for Erasmus+ på i alt 1,1 mia. EUR for 2021-2027

— arbejde hen imod **en retlig statut for universitetsalliancer inden midten af 2024**: pilotprojekt fra 2022 under Erasmus+ om gennemførelsen af eksisterende europæiske instrumenter¹⁹

— undersøge mulighederne og de nødvendige skridt hen imod en **fælles europæisk grad inden midten af 2024**: pilotprojekt fra 2022 under Erasmus+ om at tage de første skridt hen imod en fælles europæisk grad, navnlig udviklingen af europæiske kriterier for tildeling af et "European Degree"-mærke

¹⁸ Denne aktion vil drage lære af Kommissionens ramme for digital identitet og være interoperabel med andre europæiske IT-værktøjer, herunder eIDAS-forordningen (elektronisk identifikation, autentificering og tillidstjenester), som er en EU-forordning om elektronisk identifikation og tillidstjenester til brug for elektroniske transaktioner på EU's indre marked, og arbejdet med de digitale tegnebøger, som bygger på den europæiske Blochaintjenesteinfrastruktur (EBSI), der anvender W3C Verifiable Credentials til udveksling af uddannelsesmæssige eksamensbeviser.

¹⁹ Et eksisterende instrument er de [europæiske grupper for territorielt samarbejde \(EGTS\)](#).

- opskalere initiativet med det europæiske studiekort ved at indføre et unikt europæisk studiekort, der er tilgængeligt for alle mobile studerende i 2022 og for alle studerende på universiteter i Europa medio 2024
- revidere henstillingen om yderligere europæisk samarbejde om kvalitetssikring inden for videregående uddannelse²⁰ i 2023 for at videreudvikle et **europæisk system for kvalitetssikring og anerkendelse**
- rapportere i 2022 om **gennemførelsen af Rådets henstilling om fremme af automatisk gensidig anerkendelse** af kvalifikationer fra videregående uddannelser og ungdomsuddannelser samt resultaterne af læringsophold i udlandet og støtte medlemsstaterne
- foreslå en **henstilling fra Rådet om brobygning med henblik på et effektivt europæisk samarbejde om videregående uddannelse** for at fremme et dybere tværnationalt samarbejde.

3.2 Tilstrækkelig finansiel støtte til videregående uddannelse og forskning

Opnåelse af inklusion og topkvalitet kræver passende finansiering til universiteter på lokalt, regionalt, nationalt og europæisk plan. I øjeblikket bruger medlemsstaterne i gennemsnit 0,8 % af deres BNP på videregående uddannelser, idet der er en spredning fra 0,3 % til 1,7 %²¹. De gennemsnitlige offentlige udgifter til forskning og udvikling på højere læreanstalter udgør 0,48 % af BNP i Europa²². EU's videregående uddannelsessektor viser tegn på betydelig underfinansiering, navnlig i lyset af stigningen i antallet af studerende og universiteternes voksende ansvar.

Europæisk finansiering er vigtig for universiteterne for at supplere den nationale finansiering som en indtægtskilde, men også som en platform for europæisk og internationalt akademisk samarbejde. Med den nye flerårige finansielle ramme vil EU investere et betydeligt beløb i støtte til universiteter, der anslås til 80 mia. EUR²³ i programmeringsperioden 2021-2027. Sektoren for videregående uddannelse vil således drage fordel af et hidtil uset niveau af EU-finansiering fra forskellige kilder, herunder fra Erasmus+, Horisont Europa, et digitalt Europa, genopretnings- og resiliensfaciliteten, midler under delt forvaltning²⁴ eller InvestEU. Hver af disse finansieringskilder er et selvstændigt finansielt redskab med deres specifikke formål og mission.

Selv om EU's fonde og programmer er vigtige, må de ikke erstatte, men skal fungere som supplement til tilstrækkelig national offentlig finansiering og andre offentlige og private investeringer. Det er afgørende, at medlemsstaterne og aktørerne i sektoren for videregående uddannelse gør effektiv brug af EU-værktøjerne og udforsker synergier med nationale, regionale og lokale midler for at mobilisere EU's og medlemsstaternes indsats hen imod den fælles vision som fastsat i denne europæiske strategi for universiteter.

Kommissionen vil i tæt samarbejde med interessenterne og medlemsstaterne:

²⁰ Europa-Parlamentets og Rådets henstilling af 15. februar 2006 om yderligere europæisk samarbejde vedrørende kvalitetssikring inden for videregående uddannelse (EUT L 64 af 4.3.2006, s. 60).

²¹ Den offentlige sektors udgifter i henhold til klassifikationen af den offentlige sektors funktioner — [COFOG](#).

²² https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=R_%26_D_expenditure#Gross_domestic_expenditure_on_R.26D.

²³ Det endelige tal vil afhænge af resultatet af den igangværende programmering af midlerne.

²⁴ Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) og Den Europæiske Socialfond (ESF).

— **lette adgangen til EU-finansiering og national finansiering** til kvalitetsprojekter, der ikke kunne finansieres under Erasmus+: For det første vil der blive udstedt en **attest** fra Kommissionen, som skal testes i forbindelse med indkaldelsen af forslag fra Europauniversiteterne i 2022. For det andet kan kvalitetsmærket "**Seal of Excellence**"²⁵ gennemføres under Erasmus+, som det i øjeblikket er tilfældet under Horisont Europa

— som led i midtvejsevalueringen af FFR-programmerne **udvikle et investeringsforløb, der tager hensyn til regional, national og europæisk finansiering.**

Ud over ovenstående opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til:

— at maksimere virkningen af EU's interventioner ved at søge yderligere **synergier med national finansiering**, navnlig i forbindelse med Europauniversiteter

— at udvikle **passende finansieringsmekanismer** for universiteterne

— at støtte reformer af de videregående uddannelser via **instrumentet for teknisk støtte**

— at sikre **fleksibilitet i finansieringsprogrammerne** for at give mulighed for **tværfaglighed**.

4 Fyrtårne i vores europæiske levevis

4.1 Styrke kvaliteten og relevansen for fremtidssikrede færdigheder

Der er behov for systematisk og omfattende håndtering af **akademiske karrierer** som reaktion på Rådets opfordring til at fremme fleksible og attraktive karrierestrukturer og forbedre arbejdsvilkårene. Karrierevurderingen bør tage hensyn til de mange forskellige aktiviteter, der udføres af akademikere såsom undervisning, forskning, iværksætteri, ledelse eller lederskab. En henstilling fra Rådet om en pagt for forskning og innovation i Europa har til formål at gøre forskerkarrierer mere attraktive og sikre bedre adgang til videnskabelig topkvalitet.

Universiteterne spiller en central rolle med hensyn til at forebygge **misforhold** mellem udbudte og efterspurgte kvalifikationer og flaskehalse, der risikerer at hæmme Europas genopretning, og med hensyn til at gøre muligt at udvikle lærende til at være kreative og kritiske tænkere, problemløsere og aktive og ansvarlige borgere, der er rustet til livslang læring. Kommissionen forelagde i 2021 et forslag til **Rådets henstilling om en europæisk tilgang til mikroeksamensbeviser** for livslang læring og beskæftigelsesegnethed. Rådets hurtige opfølgning heraf vil bidrage til at mobilisere videregående uddannelse til støtte for livslang læring og bidrage til faglig omskoling og opkvalificering for at opfylde nye og fremspirende behov i samfundet og på arbejdsmarkedet.

Uddannelses-, forsknings- og innovationsmiljøer af topkvalitet er en katalysator for udvikling af færdigheder på højt niveau, skabelse af banebrydende viden og omsætning heraf til praktiske anvendelser. Samarbejde mellem universiteter og med de **industrielle økosystemer** er i denne henseende gensidigt fordelagtigt, idet sektoren for videregående uddannelse støtter udviklingen af færdigheder for industrien og erhvervslivet ud over personlige udviklingsformål. Lærende bør have flere muligheder for at drage fordel af praktikophold, blive eksponeret for nystartede virksomheder og engagere sig som forandringsaktører i deres lokalsamfund for at få en positiv

²⁵ Dette er et kvalitetsmærke, der tildeles projektforslag, der evalueres over kvalitetstærsklen, for at hjælpe dem med at finde alternativ finansiering gennem Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Den Europæiske Socialfond+.

indvirkning på samfundet omkring dem. Iværksætteruddannelse, der forbedrer virksomhedernes viden og færdigheder, er afgørende, navnlig for SMV'er. Der bør i den forbindelse fremmes flere synergier mellem alliancer mellem Europauniversiteterne og erhvervsekspertisecentrene.

For at opnå fremragende og relevant videregående uddannelse er der også behov for støtte til at **stimulere pædagogisk innovation** med fokus på de lærende med en bred vifte af læringsrum og fleksible, tværfaglige veje. Oprettelsen af "**levende laboratorier**"²⁶ bør fremmes som et godt eksempel på, hvordan studerende kan uddannes til at arbejde med udfordringer på en holistisk måde på tværs af fagområder, og hvordan man kan støtte elevernes kritiske tænkning, problemløsning, kreative færdigheder og iværksætterfærdigheder.

Kommissionen vil i tæt samarbejde med interessenterne og medlemsstaterne:

— senest i 2023 foreslå en **europæisk ramme for attraktive og bæredygtige karrierer inden for videregående uddannelse** i synergi med de rammer for forskningskarrierer, der er udviklet under EFR

— støtte færdiguddannedes fremtidssikrede **kompetenceudvikling** og iværksætterkompetencer **og fælles udformning af læseplaner mellem industrien — herunder SMV'er — og videregående uddannelsesinstitutioner i strategisk vigtige industrisektorer**, der er udpeget i den ajourførte industristrategi²⁷, og som gennemføres af Erasmus+-alliancer for sektorsamarbejde om færdigheder og bidrager til økosystemernes omstillingsforløb²⁸

— **udvide EIT-mærket**²⁹ **til aktiviteter inden for livslang uddannelse** såsom mentorordninger, omskoling og opkvalificeringsmoduler og -programmer og gøre EIT-mærket tilgængeligt for andre områder end akademisk uddannelse

— støtte **udbredelsen af EU/OECD-INFE's**³⁰ **fælles finansielle kompetenceramme** for at støtte voksnes finansielle velfærd gennem hele livet

— fremme **Erasmus+-praktikophold** i udlandet og nå ud til mere end 100 000 praktikanter hvert år gennem peerevalueringer af studerende og praktikophold i nystartede virksomheder og iværksætterorganisationer

— integrere nye **innovative tilgange til læring og undervisning, herunder "levende laboratorier"**, på bachelor-, kandidat- og ph.d.-niveau gennem programmerne Erasmus+ og Horisont Europa

— udvikle en **overgangsværktøjskasse for universiteter og medlemsstater: Eurograduate-sporingsundersøgelser, HEInnovate 2.0**³¹ og **Acceleration Services** for universiteter under Horisont Europa

²⁶ Levende laboratorier på universiteterne giver studerende, personale og forskere mulighed for at samarbejde med andre centrale interessenter om at løse samfundsmæssige udfordringer og tilskynder til anvendelse af viden i den virkelige verden, forbedrer de involverede personers færdigheder, øger forbindelserne mellem mennesker og giver flere muligheder for at komme i kontakt med samfundet.

²⁷ COM(2021) 350 final, ajourføring af den nye industristrategi fra 2020.

²⁸ Omstillingsveje vil blive skabt i fællesskab med interessenterne og kunne give en bedre bottom-up-forståelse af den nødvendige indsats for at ledsage den dobbelte omstilling for de mest relevante økosystemer og føre til en handlingsplan, der kan gennemføres.

²⁹ EIT-mærket tildeles uddannelsesprogrammer om innovation, iværksætterånd, kreativitet og lederskab.

³⁰ OECD International Network on Financial Education (OECD's internationale netværk vedrørende finansiell uddannelse).

³¹ Dette er et selvevalueringsredskab for universiteternes innovations- og iværksætterkapacitet.

- som en del af **EFR-knudepunkterne** styrke universiteternes rolle i lokale innovationsøkosystemer, såsom styrkelse og deling af teknologioverførselskapacitet, gennem spin-offs og ved at fremme fælles investeringer i synergi med InvestEU
- **styrke universiteternes rolle i gennemførelsen af ERA4You** ved at fremme tværsektoriel mobilitet, navnlig mellem den akademiske verden og erhvervslivet
- fra 2023 yde europæisk støtte til **innovatorer i skolen**, til skolepartnerskaber med henblik på at inddrage fremtrædende personer fra nystartede virksomheder til at fungere som ambassadører og mentorer, der kan inspirere unge, og opfordre dem til at udvikle nye idéer og løsninger
- fra 2023 yde europæisk støtte — herunder en værktøjskasse til universiteter — til udvikling af **væksthuse** på videregående uddannelsesinstitutioner i tæt samarbejde med iværksættersektoren for at hjælpe studenteriværksættere med at udvikle deres idéer til virksomheder
- arrangere en årlig **europæisk talentmesse**, der samler studerende, forskere i den tidlige karriere, forskere, nystartede virksomheder, industrien og investorer, der fremmer talenter, virksomheder og jobmuligheder i hele EU, begyndende med den første udgave under European Science in the City i Leiden 2022.

Ud over ovenstående opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til:

- at **lette og fremme tværfaglige tilgange**, herunder gennem institutionel akkreditering, akademisk vurdering, belønning og faglig udvikling
- at fremme **ligeværdighed mellem forskellige akademiske karriereforløb og skabe større fleksibilitet for akademiske karrierer**, også uden for den akademiske verden.

4.2 Fremme mangfoldighed, inklusion og ligestilling mellem kønnene

Som fastsat i det første princip under den europæiske søjle for sociale rettigheder "har alle ret til god og inkluderende uddannelse og livslang læring". Europa har meget tilgængelige videregående uddannelser sammenlignet med resten af verden. Dårligt stillede eller diskriminerede grupper (etniske minoriteter, personer med indvandrerbaggrund eller med handicap, personer fra fattige familier, børn af lavtuddannede forældre) er dog stadig underrepræsenteret blandt studerende, akademisk personale og forskere. På trods af øget adgang til videregående uddannelser er de videregående uddannelsessystemer fortsat meget stratificerede. Førstegenerationsstuderende og studerende med indvandrerbaggrund eller minoritetsbaggrund har ringere muligheder for at få en videregående uddannelse i EU.

Der er vedvarende kønsforskelle inden for videregående uddannelse. På bachelor- og kandidatniveau er der flere kvinder end mænd som studerende og kandidater, og selv om der næsten er kønsbalance på ph.d.-niveau, er der store kønsforskelle på tværs af studieområder — inden for STEM-områderne udgør kvinder stadig lidt under en tredjedel af de studerende på bachelor- og masterniveau og 37 % af ph.d.-kandidaterne. På trods af visse fremskridt i de seneste år ligger andelen af kvinder, der beklæder et fuldt professorat eller tilsvarende stillinger, fortsat på 26 % i EU.

Der er behov for flere institutionelle ændringer, for at universiteterne kan blive steder med reelle lige muligheder.

Kommissionen vil i tæt samarbejde med interessenterne og medlemsstaterne:

- udvikle en **europæisk ramme for mangfoldighed og inklusion, herunder vedrørende kønsskævheder**, identificere udfordringer og løsninger for universiteter og den nødvendige støtte fra de offentlige myndigheder

— tage fat på **underrepræsentationen af kvinder på STEM-områder** gennem en køreplan, der omfatter et manifest fra STE(A)M-orienterede universiteter om kønsinklusive STE(A)M-uddannelse³².

— **støtte forskere, der er i fare**, med vejledende principper for universiteter for at lette deres integration.

Ud over ovenstående opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til:

— at tilskynde universiteterne til at gennemføre institutionelle ændringer gennem konkrete foranstaltninger for mangfoldighed og inklusion, herunder **frivillige, kvantificerede mål for inklusion** og inkluderende **ligestillingsplaner**, på grundlag af Romkommunikéet³³

— at udvikle nationale støtteordninger og støtte **adgangen til videregående uddannelse for flygtninge og personer, der søger asyl**, herunder etablering og udvidelse af supplerende adgangsveje for studerende flygtninge og den tilhørende støtte, i overensstemmelse med Kommissionens henstilling om lovlige adgangsveje til beskyttelse i EU³⁴.

4.3 Fremme og beskytte europæiske demokratiske værdier

Universiteterne skal være steder med frihed: for ytring, tænkning, læring, forskning og akademisk frihed i det hele taget. Akademisk frihed kan ikke isoleres fra institutionel autonomi eller fra studerendes og personales deltagelse i forvaltningen af de videregående uddannelser.

Sikring af akademisk frihed på videregående uddannelsesinstitutioner er kernen i alle politikker for videregående uddannelse, der udvikles på EU-plan, og i Bologna-processen. Det er en grundlæggende forudsætning for oprettelsen af det europæiske uddannelsesområde og det europæiske forskningsrum. Grundlæggende akademiske værdier kan ikke tages for givet. I de seneste år har vi set dem truet i forskellige formater og forskellige steder, selv i EU. De videregående uddannelsesinstitutioners autonomi er uensartet i Europa³⁵. Unionen og dens medlemsstater opfordres til aktivt at beskytte, fremme og forsvare disse værdier gennem deres politikker og finansieringsmuligheder samt beskytte forskningsorganisationer mod udenlandsk indblanding.

Universiteterne er nøglen til at fremme aktivt medborgerskab, tolerance, lighed og mangfoldighed, åbenhed og kritisk tænkning med henblik på større social samhørighed og social tillid og dermed beskytte de europæiske demokratier. Universiteterne spiller en aktiv rolle med hensyn til at forberede kandidater på at blive velinformerede europæiske borgere. Ved at undervise og øge bevidstheden støtter de, at europæiske værdier forankres i samfundet, og ved at opretholde videnskabelig stringens bidrager de til at styrke tilliden til videnskaben.

Kommissionen vil i tæt samarbejde med interessenterne og medlemsstaterne:

³² Naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed (kunst) og matematik (STEAM) er et tværfagligt sæt tilgange til uddannelse, der fjerner traditionelle barrierer mellem fag og studieretninger for at forbinde STEM- og IKT-uddannelse med kunst, humaniora og samfundsvidenskab.

³³ Ministerkommuniké fra Rom, http://ehea.info/Upload/Rome_Ministerial_Communique.pdf.

³⁴ Kommissionens henstilling (EU) 2020/1364 af 23. september 2020 om lovlige adgangsveje til beskyttelse i EU: fremme af genbosætning, indrejse af humanitære årsager og andre supplerende adgangsveje, EUT L 317 af 1.10.2020, s. 13.

³⁵ European Universities Association's Autonomy Scorecard (2017).

- udrulle og overvåge det nye **Erasmus-charter for videregående uddannelse** og det nye **charter for Erasmus-studerende**³⁶, der integrerer akademisk frihed og integritet
 - skabe nye muligheder for at **fremme akademiske debatter og udveksling af bedste praksis om værdier og demokrati** som led i **Jean Monnet-aktiviteterne inden for videregående uddannelse** under Erasmus+, herunder i tredjelande
 - i 2024 foreslå **vejledende principper for beskyttelse af grundlæggende akademiske værdier**, baseret på Romkommunikéet³⁷, i synergi med den aktion, der er udviklet under EFR, og som har til formål at udvikle en handlingsplan for beskyttelse af den akademiske frihed og den videnskabelige forskningsfrihed i Europa på grundlag af Bonn-erklæringen
 - yde støtte til **gennemførelsen af retningslinjerne for udenlandsk indblanding** i forskning og innovation.
- Ud over ovenstående opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til:*
- at støtte **mangfoldigheden i den europæiske sektor for videregående uddannelse**
 - at styrke og respektere **universiteternes autonomi** i dens forskellige dimensioner
 - at fremme og beskytte **akademisk frihed og integritet**.

5 Forandringsaktører i den dobbelte grønne og digitale omstilling

5.1 Udvikle færdigheder, kompetencer og teknologisk innovation med henblik på den grønne omstilling

Universiteterne er nøgleaktører for **den grønne omstilling** og for en mere bæredygtig verden. De spiller en vigtig rolle med hensyn til at gennemføre forskning for i samarbejde med industrien og samfundet at finde løsninger på miljø- og klimaudfordringer med henblik på at opnå klimaneutralitet, vende biodiversitetstab og standse forurening og med hensyn til at udvikle klima- og miljøfærdigheder for alle studerende på alle niveauer og fagområder samt for den brede offentlighed gennem samfundsengagement. Universiteterne kan også være en rollemodel for miljømæssig bæredygtighed gennem deres infrastruktur og aktiviteter. I sidste ende kan resultaterne af forsknings- og innovationsaktiviteter udgøre et solidt grundlag for miljørelaterede politikker, innovation og foranstaltninger.

Kommissionen har for nylig fremsat forslag til **Rådets henstillinger om læring med henblik på miljømæssig bæredygtighed og mikroeksamensbeviser for livslang læring og beskæftigelsesegnethed**. Rådets hurtige opfølgning vil bidrage til at mobilisere medlemsstaterne til at støtte deres universiteter og studerende i at blive drivkræfter for forandring i forbindelse med den grønne omstilling, herunder i et livslangt læringsperspektiv. **Horisont Europa-partnerskaber og -missioner**³⁸ rummer et stort potentiale for synergier, f.eks. i sektorer som nulemissionstransport og bæredygtige batterier, der kræver nye færdigheder.

³⁶ Som er henholdsvis en forudsætning for at modtage Erasmus+-støtte og præsenterer Erasmus+-studerendes rettigheder og ansvar i forbindelse med mobilitet.

³⁷ <http://www.ehea.info/page-ministerial-conference-rome-2020>.

³⁸ EU er en ny metode til at finde konkrete løsninger på nogle af vores største udfordringer. EU-missionerne er en koordineret indsats fra Kommissionens side for at samle de nødvendige ressourcer med hensyn til finansiering, politikker og regler osv.

Kommissionen vil i tæt samarbejde med interessenterne og medlemsstaterne:

- støtte medlemsstaternes indsats gennem peerlæring og udveksling af bedste praksis med hensyn til at fremme **helinstitutionstilgange til bæredygtighed, klima- og miljøfærdigheder**. Fremme innovative undervisnings- og læringstilgange. Støtte universiteter gennem Erasmus+-programmet med henblik på at **integrere miljømæssig bæredygtighed på tværs af deres infrastruktur og operationer**.
- støtte universiteternes udvikling i samarbejde med socioøkonomiske aktører inden for korte uddannelseskurser om **færdigheder med henblik på den grønne omstilling, der fører til mikroeksamensbeviser**³⁹
- støtte **klimafrontløbere inden for videregående uddannelse**, en platform for tværnationale partnerskaber mellem studerende, akademikere, universiteter, arbejdsgivere og lokalsamfund om klimaudfordringer, med udgangspunkt i koalitionen for klimauddannelse og ambassadørerne for den europæiske klimapagt
- tilskynde til "**grønne landsbyer**" som en metode til at åbne universitetscampusser for lokalsamfund og bringe videnskaben tættere på borgerne med støtte fra Horisont Europa, herunder dets missioner
- fremme og overvåge det **nye grønne og blå Erasmus+**⁴⁰ for at fremme miljø- og klimaændringsrelaterede tiltag. Overvåge gennemførelsen af det nye **Erasmus-charter for videregående uddannelse** og det **grønne charter for Marie Skłodowska-Curie-handlingsprogrammet**
- yde støtte til den **europæiske batterialliances (EBA's) akademi**, der drives af Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi, til uddannelse, opkvalificering og omskoling af arbejdsstyrken i batteriindustriens værdikæde
- støtte **gennemførelsen af strategiske forsknings- og innovationshandlingsplaner**, der bidrager til omstillingen til grøn energi og grønnere centrale industrielle økosystemer.

Ud over ovenstående opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til:

- at støtte universiteterne i deres overordnede institutionelle tilgange til bæredygtighed, herunder vedrørende grønne færdigheder, samt universiteternes centrale rolle for innovation og nye grønne teknologier, og i at universiteterne skal føre an i den grønne omstilling.

5.2 Udvikle færdigheder og kompetencer og fremme innovation med henblik på den digitale omstilling

Den digitale omstilling giver universiteterne en grundlæggende rolle med hensyn til at udstyre studerende og forskere med de digitale færdigheder og kompetencer, der er nødvendige i den nye virkelighed og i forbindelse med fremme af innovation og nye teknologier.

Under covid-19-pandemien viste sektoren for videregående uddannelse sin evne til at tilpasse sig den nye situation. Det blev klart, at digitale løsninger ikke kan og ikke fuldt ud bør erstatte

³⁹ Inspireret af kompetencerammen for læring med henblik på miljømæssig bæredygtighed og Kommissionens kommende klassificering af færdigheder med henblik på den grønne omstilling for at styrke opkvalificering og omskoling af den europæiske arbejdsstyrke.

⁴⁰ Miljø- og klimamål er en overordnet prioritet i Erasmusprogrammet. Det "**grønne Erasmus**" har til formål at fremme indarbejdelsen af grøn praksis i alle projekter og støtte bevidstgørelse. Den blå dimension er en vigtig del af det grønne Erasmus. Alle planlagte bæredygtighedsforanstaltninger vil også være relevante for den **blå dimension af Erasmus+**, som har til formål at bevare sunde oceaner, have, kyster og indre farvande.

fysiske aktiviteter. Fremtiden bør baseres på **hybride løsninger, der repræsenterer en god balance mellem fysisk tilstedeværelse og digitale værktøjer**. Universiteterne kan også fremme innovativ udvikling af uddannelsesteknologi gennem spin-off-virksomheder eller vækstvirksomheder og udnytte potentialet i den voksende europæiske uddannelsesteknologiindustri (EdTech).

Kommissionen har etableret en **struktureret dialog med medlemsstaterne om digital uddannelse og digitale færdigheder** for i fællesskab at nå til enighed om de vigtigste faktorer for at gøre digital uddannelse effektiv og inklusiv. Universiteterne spiller en central rolle med hensyn til at fremme en arbejdsstyrke, der er i stand til at tage udfordringerne i forbindelse med den digitale omstilling op i fremtiden. Udbud af specialiseret uddannelse inden for digitale områder såsom kunstig intelligens, cybersikkerhed og cloud computing samt mikroelektronik er afgørende i denne henseende⁴¹. Mangel på kvalificeret arbejdskraft inden for naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik (STEM) er en af de største hindringer. Da digitale teknologier trænger ind i alle sektorer i økonomien, er det også nødvendigt, at alle studerende, f.eks. dem, der studerer medicin, virksomhedsledelse og landbrug, lærer at bruge dem på et avanceret niveau i deres erhverv.

I det næste årti er vi nødt til at gøre "**forbundne universiteter**" til en realitet. I den forbindelse er tilstrækkelig digital kapacitet og infrastruktur på universiteterne afgørende. Den mere udbredte brug af digitale midler vil skulle baseres på nye og pålidelige teknologier og platforme, som kræver interoperabilitet, har et solidt europæisk grundlag og som bør tjene uddannelses- og forskningsbehov på en integreret måde. Samtidig er der behov for fælles åbne standarder, der gør det muligt for universiteterne at få bedre kontrol med deres data for at gøre samarbejdet effektivt.

Kommissionen vil i tæt samarbejde med de berørte parter og medlemsstaterne

- yde støtte til **tværnationalt samarbejde med henblik på at udvikle digitale færdigheder og kompetencer** hos studerende i alle aldre, medarbejdere og forskere i overensstemmelse med handlingsplanen for digital uddannelse
- gennem programmet for et digitalt Europa yde støtte til **specialiserede uddannelsesprogrammer** inden for avancerede digitale teknologier og til **tværfaglige kurser inden for kunstig intelligens, cybersikkerhed, mikroelektronik og højtydende databehandling**
- som opfølgning på en gennemførlighedsundersøgelse, der er gennemført i forbindelse med handlingsplanen for digital uddannelse, støtte lanceringen og udrulningen af en målrettet **europæisk platform til fremme af samarbejde mellem videregående uddannelsesinstitutioner**, som er kompatibel med den europæiske åbne videnskabscloud (EOSC) og interoperabel med andre europæiske standarder
- som led i Jean Monnet-aktiviteterne under Erasmus+ støtte særlige foranstaltninger til **anerkendelse på EU-plan af universiteternes indsats som drivkraft for den digitale omstilling** i hele EU

⁴¹ F.eks. gevinster fra investeringer i fælles EU-projekter såsom det europæiske cloudinitiativ eller den kommende retsakt om europæiske chips kan kun realiseres, hvis der er højt kvalificerede personer, der er i stand til at udforme og udvikle disse teknologier.

— lede universiteterne i **fællesskab med hensyn til at udvikle retningslinjer og principper** for gensidig **adgang til tjenester** og muliggøre **problemfri udveksling af viden og data**, hvilket afspejler behovet for interoperabilitet og åbenhed.

Ud over ovenstående opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til:

— at støtte **udviklingen af digitale færdigheder** hos studerende i alle aldre, medarbejdere og forskere, **universiteternes digitale kapacitet** og **universiteternes centrale rolle for innovation og nye digitale teknologier** samt universiteternes førerposition i den digitale omstilling.

6 Drivkræfter bag Europas globale rolle og lederskab

Europa har mere end nogensinde brug for at nå ud til resten af verden. Universiteterne er afgørende for at opbygge Europas forbindelser med verden og for at fremme europæiske værdier globalt⁴². De spiller en afgørende rolle med hensyn til at tilvejebringe den dokumentation, der ligger til grund for Europas udenrigs- og sikkerhedspolitik, internationale aftaler og multilaterale tiltag. Som nøgleaktører inden for forskningsdiplomati bidrager de til at bygge broer.

Europa er blevet toneangivende inden for samarbejde om videregående uddannelse. For mange regioner, lande og universiteter verden over har de europæiske erfaringer inspireret til nye strategier for internationalisering eller regionalt samarbejde. En uddybning af samarbejdet mellem EU-institutionerne går derfor hånd i hånd med en konsolidering af deres globale dimension. Sideløbende hermed er det afgørende at støtte styrkelsen af de videregående uddannelser i partnerlandene.

I overensstemmelse med Global Gateway-strategien er universiteter i Europa afgørende for at hjælpe partnerlandene med at ændre deres uddannelsessystemer og lette mobiliteten for studerende, personale, lærere og praktikanter i en ånd af indbyrdes fordel og gensidighed. De er også drivkræfterne bag en styrkelse af samarbejdet om forskning og innovation.

Mangfoldigheden og den internationale status i EU's uddannelsessystemer og Europas status som den største udbyder af samarbejde om videregående uddannelse udgør et betydeligt kumulativt aktiv, der kan udnyttes. EU's erfaringer med grænseoverskridende anerkendelse, kvalitetssikring og akkreditering danner grundlag for regionalt samarbejde og integration i bredere geografiske områder.

Ved at udveksle talenter fra hele verden og bygge stærke broer med partnerlande i hele verden og ved at fremme akademiske og europæiske værdier er universiteterne en del af Europas bløde magt. Europa er nødt til at styrke og bygge videre på dette omdømme og udvikle styrkerne på tværs af medlemsstaterne. Dette vil igen gøre Europa mere attraktiv, ikke blot som studiested, men også som en homogen samarbejdspartner for uddannelse, forskning og innovation.

Kommissionen tilbyder:

— samarbejde med medlemsstaterne om at fremme Europas tilbud om videregående uddannelse og internationalt samarbejde inden for videregående uddannelse i en **Team Europe-tilgang**. Det

⁴² Som skitseret i Den globale tilgang til forskning og innovation (COM(2021) 252 final).

betyder: udvikling af portalen "Study in Europe" for at fremme internationale udvekslinger, styrkelse af peerlæring blandt universiteter og agenturer om internationalisering og styrkelse af partnerskaber med prioriterede regioner, såsom Vestbalkan, naboskabslande og Afrika, baseret på gensidighed og bedre inddragelse af og afhængighed af alumnenetværk.

Kommissionen vil i tæt samarbejde med interessenterne og medlemsstaterne:

— **fremme mobiliteten mellem Europa og andre regioner i verden:** opfordre medlemsstaterne til navnlig at tilrettelægge de relevante procedurer med henblik på rettidig udstedelse af tilladelser/visa til studerende fra tredjelande, så de kan starte det akademiske år i EU til tiden, under overholdelse af direktivet om studerende og forskere⁴³

— **støtte konsortier af førende universiteter på verdensplan med henblik på at udvikle og gennemføre masterprogrammer** gennem fælles Erasmus Mundus-masterindkaldelser, der håndterer globale udfordringer

— støtte gennemsigtig og retfærdig **anerkendelse af kvalifikationer fra tredjelande**, herunder af flygtninge, gennem netværket af akademiske anerkendelsescentre⁴⁴ og EU's gennemsigthedsværktøjer (den europæiske referenceramme for kvalifikationer, europæiske digitale eksamensbeviser for læring).

7 Med henblik på at få det til at ske: overvågning og ledelse

Der vil blive rapporteret om fremskridt med gennemførelsen af denne strategi gennem strategirammen for det europæiske uddannelsesområde og forvaltningen af det europæiske forskningsrum. Kommissionen vil **gøre status over situationen i sin statusrapport om det europæiske uddannelsesområde (EEA) og gennem overvågningssystemet for det europæiske forskningsrum**. Dette vil gøre det muligt for Kommissionen, medlemsstaterne og interessenterne at indgå i en strategisk dialog om de fremskridt, der er gjort, og om hvor vi skal målrette vores politikker og støtte.

I 2023 vil Kommissionen oprette et **europæisk observatorium for de videregående uddannelser** som led i denne proces for at fremlægge dokumentation for de fremskridt, der er gjort. Dette observatorium vil **kombinere de bedste af EU's nuværende dataværktøjer og -kapaciteter**⁴⁵ på et enkelt sted og samtidig yderligere øge deres anvendelse og relevans for politiske beslutningstagere, universiteter, studerende og forskere. Strømning og opgradering af eksisterende europæiske datakilder vil gøre det muligt for institutioner og regeringer at styrke deres evidensgrundlag for centrale emner såsom inklusion, læringsresultater, fremskridt med digitale, grønne færdigheder og iværksætterfærdigheder, teknologioverførsel, beskæftigelsesegnethed, studerende og arbejdsmarkedets behov, styrkelse af forskningskarrierer, åben videnskab, institutionernes rolle i innovationsøkosystemer og tværnationalt samarbejde i sektoren for videregående uddannelse. Observatoriet vil gøre det muligt at sammenligne,

⁴³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/801 af 11. maj 2016 om betingelserne for tredjelandsstatsborgeres indrejse og ophold med henblik på forskning, studier, praktik, volontørtjeneste, elevudvekslingsprogrammer eller uddannelsesprojekter, og om pair-ansættelse (EUT L 132 af 21.5.2016, s. 21).

⁴⁴ Fælles netværk af europæiske informationscentre i den europæiske region og de nationale informationscentre vedrørende akademisk anerkendelse i Den Europæiske Union (ENIC-NARIC).

⁴⁵ For eksempel [ETER](#), [U-Multirank](#), [DEQAR](#), [Eurostudent](#), [Eurograduate](#), [data fra Bologna-gennemførelsesrapporter](#) og [Mobility Scoreboard](#), Eurostat, [EUddannelsesstatistikker](#) og [FoU-statistikker](#) og [JRC KT Metrics-plattformen](#).

analysere og fremvise resultaterne for sektoren for videregående uddannelser på forskellige områder. Ved at bygge videre på synergierne mellem de eksisterende dataværktøjer vil det sikre fokuseret og målrettet overvågning, fjerne potentielle overlapninger og mindske dataindsamlingsbyrden for videregående uddannelsesinstitutioner.

Et af observatoriets resultater vil være en **resultattavle for den europæiske sektor for videregående uddannelse**, der hvert år skal vurdere de fremskridt, der er gjort i hele EU hen imod de centrale prioriteter i denne strategi: inklusion, værdier, kvalitet og relevans, mobilitet, grønne og digitale færdigheder, beskæftigelsesegnethed, tværnationalt samarbejde, teknologioverførsel og videnudnyttelse.

Denne overvågning vil også omfatte tilstrækkelige investeringer i videregående uddannelse og forskning på både EU-plan, nationalt og institutionelt plan. Til dette formål vil Kommissionen anvende resultaterne af arbejdet i ekspertgruppen om kvalitetsinvesteringer i uddannelse.

Denne meddelelse er en opfordring til et **tættere samarbejde mellem lande og aktører i sektoren for videregående uddannelse inden for det europæiske uddannelsesområde (EØS), det europæiske forskningsrum (EFR) og det europæiske område for videregående uddannelse (EHEA, Bolognaprocessen)**. Der er behov for synergier på områder som tværnationalt samarbejde og institutionel omstilling af universiteter, støtte til grundlæggende akademiske værdier og videnskabelig frihed, udvikling af akademiske karrierer, innovativ og tværfaglig læring, undervisning og forskning samt den indbyrdes forbindelse mellem disse, videnformidling, internationalt samarbejde med partnere uden for EU og bidraget til FN's mål for bæredygtig udvikling.

Kommissionen vil i tæt samarbejde med interessenterne og medlemsstaterne:

- oprette et datafokuseret **europæisk observatorium for videregående uddannelser** i 2023 med en **resultattavle for den europæiske sektor for videregående uddannelse** som et af sine resultater
- fremme **synergier mellem det europæiske uddannelsesområde, det europæiske forskningsrum og det europæiske område for videregående uddannelse på en formålstjenlig og fleksibel måde.**

8 Konklusion: vejen frem

I denne strategi fastlægges en europæisk vision for universiteternes fremtid og for, hvordan Unionen kan støtte universiteterne i hele Europa. **Denne meddelelse fremlægges i begyndelsen af det europæiske år for unge 2022.** For at understøtte Europas genopretning og modstandsdygtighed og lægge fundamentet for bæredygtig vækst er Europa nødt til at investere i den unge generation. Denne fase i livet er præget af uddannelse. ***Vi skylder de unge muligheden for at erhverve fremragende og relevante færdigheder og kompetencer.*** Ved at give alle unge europæere en reel mulighed for at opkvalificere og omskole sig bidrager det til at skabe grundlaget for et stærkere, mere velstående og modstandsdygtigt Europa.

Med denne meddelelse om en europæisk strategi for universiteter opfordrer Kommissionen medlemsstaterne og deres universiteter til at gå sammen til fordel for de videregående uddannelser og Den Europæiske Union som helhed. Det er en opfordring til fælles overvejelser og debat og samarbejde om, hvordan vi sammen kan udvikle den europæiske

dimension inden for videregående uddannelse, forskning og innovation på en måde, der udnytter universiteternes fulde potentiale.

Denne strategi kan kun gennemføres i fællesskab. Kommissionen opfordrer universiteterne til at videreføre arbejdet inden for deres institutioner og medlemsstaterne til at støtte deres universiteter gennem passende politisk og finansieringsmæssig støtte, og den opfordrer medlemsstaterne, universiteter, studerende, akademisk personale, forskere og deres partnere inden for bredere innovationsøkosystemer til at tage ejerskab over strategien og dele tilsagn om at inspirere andre.

Kommissionen er fast besluttet på at **mobilisere alle de instrumenter**, den har til rådighed — det være sig forvaltning, finansiering, samarbejde eller lovgivning — til at gennemføre denne strategi.

Koordinering af indsatsen mellem EU, medlemsstaterne, regionerne, civilsamfundet og sektoren for videregående uddannelse er afgørende for at gøre denne strategi til en realitet. **Kommissionen opfordrer [Det Europæiske] Råd, medlemsstaterne og universiteterne til at indlede en fælles drøftelse om denne politiske dagsorden** og arbejde sammen hen imod fremtidssikrede universiteter til gavn for Europas unge generation og fremme livslang læring til gavn for mennesker i alle aldre.